

[Ole Bjørn Kraft.]

vente, hvorledes udviklingen videre ville forme sig. Men det har dog vist hele tiden stået klart, at det ikke ville være det sidste ord. Jeg vil meget gerne understrege, at når vi nu fra dansk side så hurtigt efterkommer resultatet af forhandlingerne, er det helt rimeligt, at vi forventer den samme redebonhed fra tysk side.

Det, som er grundlaget for de beslutninger, der her bliver truffet, er en vurdering af, hvordan man må ønske den europæiske fremtid skal udvikle sig. Denne fremtid, samvirket mellem de forskellige demokratiske folk, kan kun bygges med sikkerhed på tolerance og hensyntagen og det største mål af tillid. Vi må frem til en tilstand, hvor menneskene indenfor de europæiske demokratier frit kan søge deres kulturelle tilknytning og livsform, hvor de ønsker det, og hvor der ikke lægges hindringer i vejen, fordi de føler, at de tilhører en anden kultur og taler et andet sprog end det folk, de nu lever imellem. Vi må frem til, at selvbestemmelsesretten på dette område bliver sat i højsædet. Vi må frem til den tilstand, der i virkeligheden har fundet sit bedste udtryk i de to erklæringer, som nu er blevet afgivet i Bonn og i København. Det er ganske klart, at når dette skal realiseres, må mindretallet ikke regnes for anden classes statsborgere; de, som tilhører mindretallet, må ikke hindres i deres erhverv eller udelukkes fra muligheder, som står andre statsborgere åbne, når de viser den loyalitet overfor staten, at hele deres virke, al deres stræben foregår på demokratisk grund. Der vil nok gå nogen, måske lang tid, inden dette mål kan nås, det afhænger såvel at staten som af mindretallet selv; men lovforslaget er i overensstemmelse med dette grundsynspunkt.

Lad mig tilføje, at når vi nu borttrykker den barriere for eksamensret, som hidtil har eksisteret, følger deraf ganske naturligt, at så skal de betingelser, de forudsætninger, under hvilke denne beslutning

træffes, naturligvis også opfyldes, således som de har fundet udtryk under drøftelserne, og således som de er godkendt såvel fra dansk som fra tysk side. Begge parter var enige om, at adgangen til eksamensret hvilede på to forudsætninger: at det skulle ske efter ansøgning, og at den skoleordning, som blev etableret, skulle være i kontakt med og på linie med det pågældende lands skolevæsen. Det er både rimelige og nødvendige betingelser; man kan altså ikke blot gå i gang eller forsøge at stille staten overfor en fyldbyrde kendsgerning. Det må være en selvfølge, og det tyske mindretal vil forhåbentlig forstå, at det ikke har nogen privilegeret stilling i den henseende.

Det er ikke nogen privilegeret stilling, man her har tildelt mindretallet; det må underkaste sig de sædvanlige betingelser og de samme forpligtelser, som gælder for danske skoler. De indskrænkninger, som tidens økonomiske vanskeligheder pålægger de danske skoler, må naturligvis også gælde for mindretallet.

Inden en eksamensskole etableres, må derfor forskellige fornødne forhandlinger føres med undervisningsministeriet om formerne for denne skole, om de krav, der må stilles til den, og om forudsætningerne for dens iværksættelse. Det tyske mindretal behøver ikke på nogen måde at frygte, at der ikke skal blive vist forståelse for dets interesser, men man må også fra tysk side være klar over, at man ikke på egen hånd kan etablere disse skoler; man kan ikke på egen hånd fastsætte betingelserne.

Jeg nævner dette, fordi der jo er forekommet en vis form for selvbestaltet igangsættelse af mellemkoleklasser i Tinglev, i Haderslev og i Aabenraa, og at man også har planlagt et udvidet skolebyggeri, som skal omfatte lokaler til mellemkoleklasser, uden at materialebevilling eller anden bevilling har foreligget. Man må ikke regne med, at sådanne selvbestaltede foranstaltninger vil blive legaliseret ved efterfølgende godkendelse; det tror jeg man skal være klar over. En sådan godkendelse gives ikke